

De financiële toestand van de Westvlaamse industriële ondernemingen, 1982-86

R. De Keyser, Wetenschappelijk Medewerker (WES)

In dit artikel wordt de financiële toestand van de belangrijkste industriële ondernemingen en sectoren in West-Vlaanderen geanalyseerd voor het boekjaar 1986. Tevens wordt aandacht besteed aan de evolutie van de financiële resultaten in de periode 1982-86.

Deze analyse is gebaseerd op het onderzoek van de jaarrekeningen van 318 Westvlaamse industriële bedrijven. Het betreft ondernemingen waarvan de tewerkstelling in 1986 minstens 100 personen of de omzet in dat jaar minstens 300 miljoen frank bedroeg. Ze dienden tevens het grootste deel van hun industriële activiteit in West-Vlaanderen te ontwikkelen en volledige jaarrekeningen neer te leggen.

Een belangrijk deel van de Westvlaamse industrie is in dit onderzoek opgenomen. De geobserveerde bedrijven hadden in 1986 gezamenlijk ongeveer 60.000 personen in dienst wat overeenkomt met 57% van de totale industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen in dat jaar.

Hierna worden vooreerst een aantal kerncijfers voorgesteld waarna enkele belangrijke ratio's besproken worden die de financiële toestand van de onderzochte bedrijven typeren.

Enkele kerncijfers

De betrokken Westvlaamse industriële bedrijven realiseerden in 1986 een omzet van ongeveer 330 miljard fr. In vergelijking met het jaar voordien is er omzeggens een status quo (+1,2%). De sectoren metaal, hout en bouwmaterialen boekten een vooruitgang met 7 tot 8%. Het zakencijfer van de textiel- en voedingsnijverheid liep evenwel terug met respectievelijk 3% en 8%.

Om deze omzet te realiseren werd een vermogen ingezet van circa 191 miljard fr. Van dit vermogen is 73 miljard fr. te beschouwen als eigen vermogen. Dit laatste nam in 1986 relatief sterker toe dan het totaal ter beschikking staand vermogen (respectievelijk +10,2% en +3,8%).

De nettowinst van de onderzochte ondernemingen bedroeg in 1986 ongeveer 8 miljard fr. Er werd 30% meer winst geboekt dan in 1985. De cash-flow, die hier gedefinieerd wordt als de som van de nettowinst en de afschrijvingen, nam bijna even sterk toe (+24,8%) en bedroeg circa 23 miljard fr.

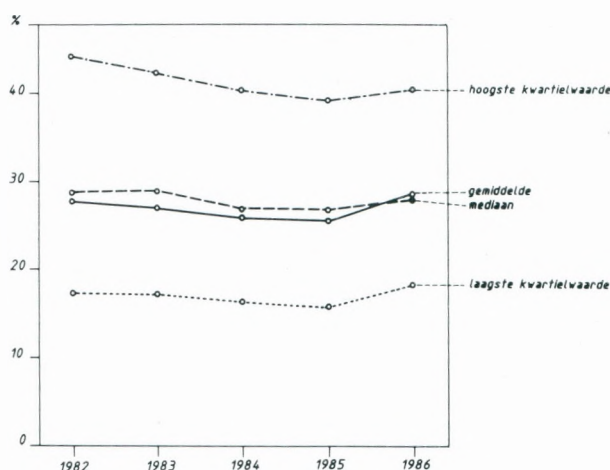
Tenslotte kan nog gewezen worden op de 13 miljard fr. die in 1986 door de geobserveerde bedrijven geïnvesteerd werden in gebouwen en machines. Dit investeringsbedrag lag 27,8% hoger dan het jaar voordien. De aangroei was vooral in de sectoren hout (+57%) en bouwmaterialen (+48%) erg groot. In de metaalnijverheid werd 14% minder geïnvesteerd.

Toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde is het in procent van de bedrijfsopbrengsten uitgedrukt verschil tussen de bedrijfsopbrengsten, enerzijds, en de aankopen van de grond- en hulpstoffen, goederen en diensten, anderzijds. Het is een maatstaf voor de economische bijdrage van een bedrijf, sektor of industrie.

De Westvlaamse industrie realiseerde in 1986 een gemiddelde toegevoegde waarde van 28,3%. Figuur 1 toont aan dat de dalende trend door dit resultaat in positieve zin omgebogen werd¹. De reden hiervoor is dat de waarde van de aangekochte goederen en diensten gedaald is terwijl de omzet omzeggens stabiel bleef.

Figuur 1: De toegevoegde waarde van de Westvlaamse industrie, 1982-86 (in % van de bedrijfsopbrengsten)

Uit dezelfde figuur blijkt ook dat een vierde van de ondernemingen in 1986 een toegevoegde waarde had van minstens 40% terwijl eveneens een vierde van de ondernemingen het moest stellen met een toegevoegde waarde van maximaal 19%. Deze relatief grote spreiding wordt voor een ruim deel verklaard door de zeer uiteenlopende activiteiten van de onderzochte bedrijven. De relatie tussen de grootte van de toegevoegde waarde en de aard van de industriële activiteit wordt

(1) In de figuren worden naast het gemiddelde nog drie andere waarden gegeven die toelaten de spreiding van de individuele ratiowaarden te evalueren. Het betreft de hoogste kwartielwaarde, gemiddelde mediaan en laagste kwartielwaarde. Deze waarden zijn zodanig gekozen dat de ondernemingen in vier groepen verdeeld worden die elk 25% van het aantal ondernemingen bevatten.

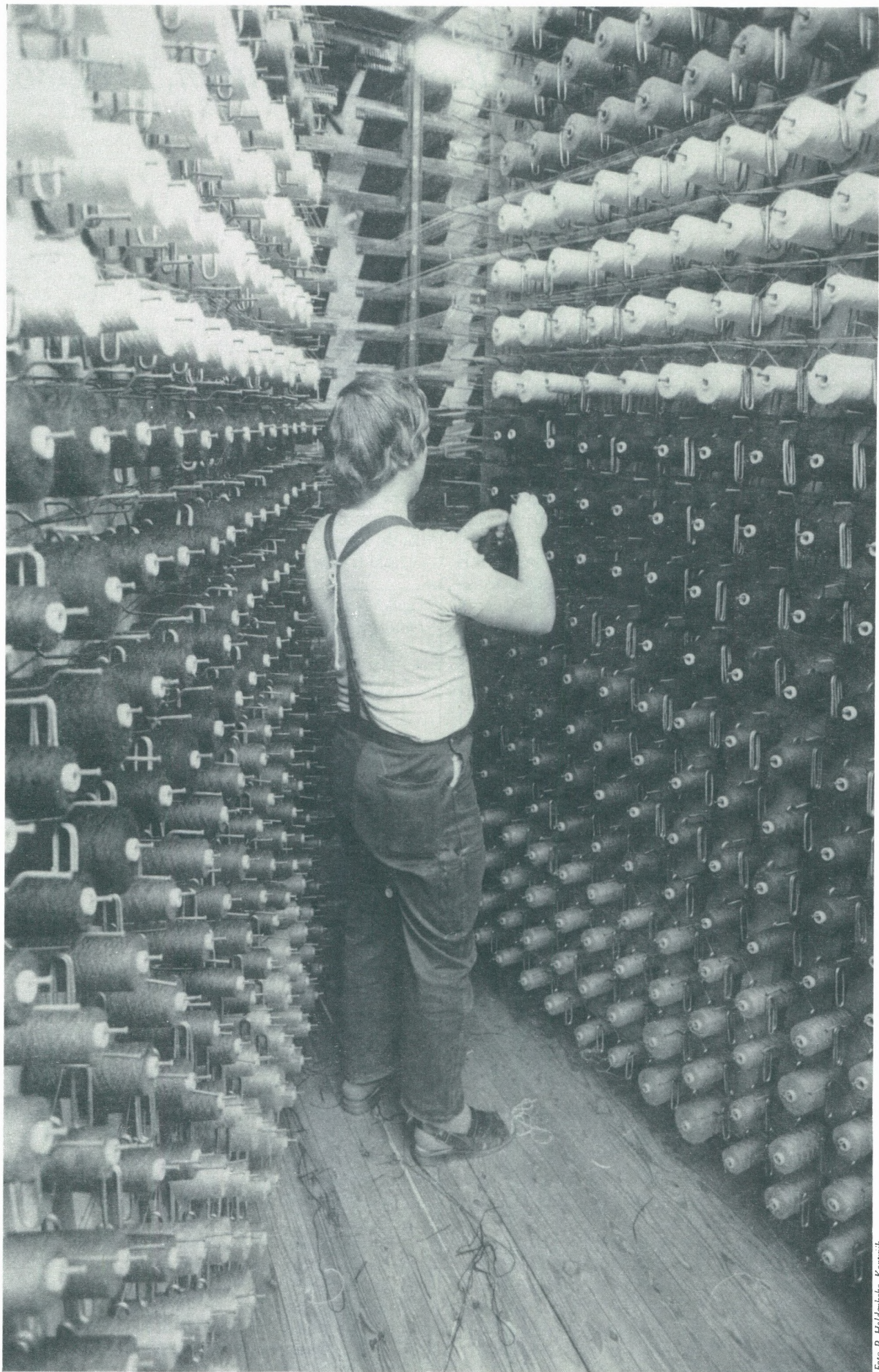

Foto P. Holdereke, Kortrijk

duidelijk weerspiegeld in tabel 1 die de recente evolutie van de toegevoegde waarde weergeeft voor de voornaamste industriële sectoren in West-Vlaanderen.

Tabel 1: Evolutie tussen 1982 en 1986 van de toegevoegde waarde van de Westvlaamse industrie, naar sektor (in % van de bedrijfsopbrengsten)

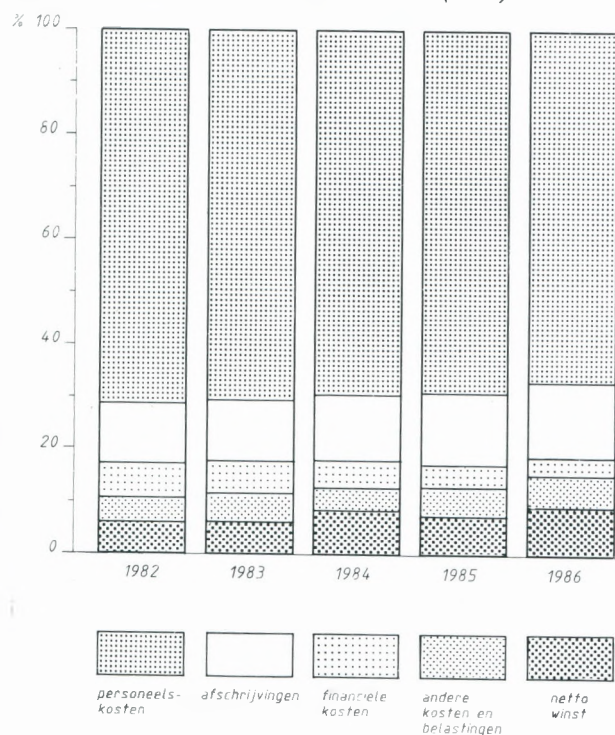
Sektor	1982	1983	1984	1985	1986
Metaal	39,3	39,0	37,3	36,1	37,4
Textiel	25,9	24,9	24,6	25,0	27,9
Voeding	13,9	13,9	13,2	13,6	15,7
Hout	31,5	31,0	30,5	29,5	30,5
Konfektie	35,9	34,1	34,1	30,3	28,7
Bouwmaterialen	39,4	35,5	35,5	35,2	39,2
Diverse	26,8	26,6	24,0	25,1	27,8
Totaal	27,8	27,2	26,1	25,8	28,3

Hieruit blijkt dat de metaalnijverheid en de sektor van de bouwmaterialen de hoogste toegevoegde waarde realiseren. Deze bedroeg bijna 40% in 1986. De toegevoegde waarde van de voedingsnijverheid ligt daarentegen veel lager (15,7%). Een subsektor zoals de veevoedernijverheid haalt zelfs geen 10%.

Op de konfektienijverheid na, zijn alle beschouwde sectoren erin geslaagd om hun toegevoegde waarde te verhogen in 1986. De textiel-, voedings- en diverse nijverheidstakken bereikten zelfs het hoogste niveau van de afgelopen vijf jaren.

Figuur 2 illustreert de verdeling van de toegevoegde waarde over de verschillende produktiefactoren. De faktor arbeid is vervuit de belangrijkste komponent. In 1986 ging gemiddeld 67% van de toegevoegde waarde

Figuur 2: De komponenten van de toegevoegde waarde van de Westvlaamse industrie, 1982-86 (in %)

naar lonen, wedden en andere personeelskosten. De afschrijvingen vormden 14,4% en de netto financiële kosten 3,4% van de toegevoegde waarde. In dat jaar resteerde 9,1% van de toegevoegde waarde als nettowinst.

In vergelijking met de vorige jaren is het aandeel van de personeels- en financiële kosten verder gedaald, terwijl het aandeel van de afschrijvingen en nettowinst verder aangroeide.

Rentabiliteit

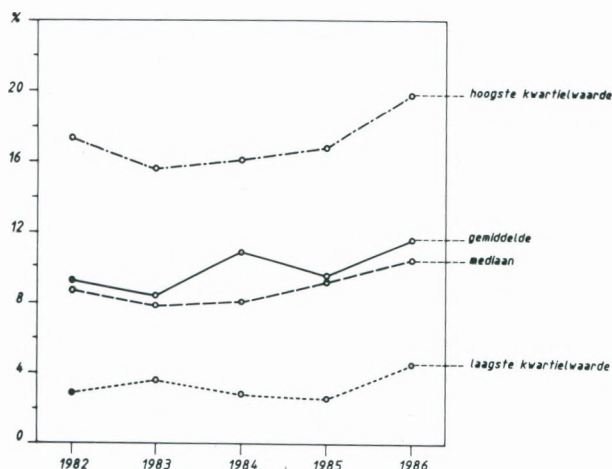
De belangrijkste indikator voor de rentabiliteit van een bedrijf is de nettorentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen.

Deze ratio, die de procentuele verhouding is tussen de winst (of het verlies) na belastingen en het eigen vermogen, bedroeg gemiddeld 11,6% in 1986.

Het in 1986 behaalde rendement is het hoogste van de afgelopen vijf boekjaren. Stilaan wordt een rendement bereikt dat een voldoende vergoeding van het risicodragend kapitaal toelaat.

Ook op het vlak van de rentabiliteit is een grote spreiding van de individuele bedrijfsresultaten waar te nemen. Figuur 3 toont aan dat een vierde van de bedrijven 20% of meer verdienen op het eigen vermogen. Daarentegen was, in opnieuw een vierde van de gevallen, het rendement lager dan 4,5%. Eén op 12 bedrijven leed een verlies in 1986.

Figuur 3: De netto rentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen van de Westvlaamse industrie, 1982-86 (in %)

Uit tabel 2 blijkt dat alle sectoren hun gemiddelde rentabiliteit konden optrekken in 1986. In de metaalnijverheid, de sektor van de bouwmaterialen en de diverse nijverheidstakken bereikte men het hoogste rendement sinds 1982.

Het goede resultaat van de metaalnijverheid is voornamelijk te danken aan de subsektor eerste verwerking en vervaardiging van metalen produkten (15,8%). De subsektor transportmiddelen boekte daarentegen een zeer zwak rendement (+0,4%).

Ook de voedingsnijverheid liet een hoog gemiddeld rendement optekenen. Het is in praktisch alle subsectoren terug te vinden.

Tabel 2: Evolutie tussen 1982 en 1986 van de nettorentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen van de Westvlaamse industrie, naar sektor (in %)

Sektor	1982	1983	1984	1985	1986
Metaal	6,7	6,8	12,0	11,6	13,2
Textiel	7,1	6,5	10,2	6,1	7,7
Voeding	19,6	14,9	12,5	12,8	14,6
Hout	11,6	9,9	6,6	8,1	10,7
Konfektie	20,1	10,7	5,5	-7,6	4,9
Bouwmaterialen	5,8	5,6	8,3	9,9	12,4
Diverse	3,5	7,9	11,4	11,9	15,8
Totaal	9,2	8,5	10,9	9,4	11,6

Het herstel van de rentabiliteit in de houtnijverheid deed zich enkel voor in de subsektor van de houten halffabrikaten (16,5%). In de subsektor meubelen blijft het rendement laag (6,2%).

De textiel- en konfektienijverheid scoren het zwakst op het vlak van de rentabiliteit. Binnen de textielnijverheid deden de subsectoren voorbereiding, spinnerij, twijnderij (11,8%), weverij (8,5%) en veredeling (8,1%) het iets beter dan gemiddeld. Het rendement in de tapijtweverijen blijft erg laag (5,3%).

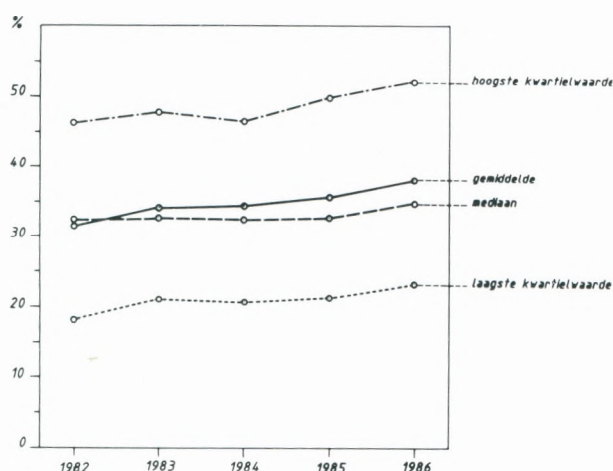
Financiële structuur

De versterking van de financiële structuur van de Westvlaamse industriële ondernemingen die waargenomen werd in de periode 1982-85, heeft zich in 1986 verdergezet. In dat jaar bestond gemiddeld 38,1% van het totaal ter beschikking staand vermogen uit eigen middelen.

Figuur 4 toont aan dat 25% van de onderzochte bedrijven zich in een zeer comfortabele positie bevonden in 1986 gezien ze meer eigen dan vreemd vermogen hadden.

Daarentegen is het aandeel van het eigen vermogen beperkt tot iets meer dan 23% bij een ander vierde van de ondernemingen. Voor industriële bedrijven is dit een eerder zwakke basis.

Figuur 4: Het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen van de Westvlaamse industrie, 1982-86 (in %)

Praktisch alle sectoren zijn erin geslaagd om hun financiële structuur verder te verbeteren in 1986. Koploper is de textielnijverheid waar de eigen middelen 43,4% vormen van alle ter beschikking staande middelen (zie tabel 3). In twee subsectoren, namelijk weverij en veredeling, is meer eigen dan vreemd vermogen aanwezig.

Tabel 3: Evolutie tussen 1982 en 1986 van het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen van de Westvlaamse industrie, naar sektor (in %)

Sektor	1982	1983	1984	1985	1986
Metaal	28,3	30,7	32,3	32,8	34,5
Textiel	34,4	36,8	38,2	39,8	43,4
Voeding	31,2	34,9	34,8	35,0	39,3
Hout	36,0	36,3	32,2	32,9	34,8
Konfektie	36,8	41,9	37,1	33,2	38,8
Bouwmaterialen	31,4	33,9	35,5	40,7	39,9
Diverse	39,3	38,2	32,7	35,8	37,5
Totaal	31,7	34,1	34,5	35,5	38,1

Ook de sectoren bouwmaterialen, voeding, konfektie en diverse nijverheidstakken hebben een bevredigend niveau bereikt. Geen enkele sektor heeft gemiddeld minder dan een derde eigen vermogen.

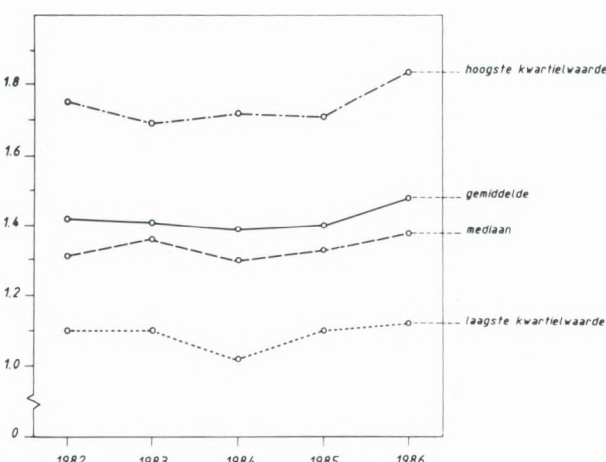
Likwiditeit

De likwiditeit of het betaalvermogen op korte termijn wordt nagegaan met behulp van de current ratio die de verhouding is tussen de vlottende activa (voorraden, vorderingen op maximaal 1 jaar, beleggingen en kasmiddelen) en de schulden op maximum 1 jaar.

Figuur 5 duidt aan dat de gemiddelde current ratio van de Westvlaamse industrie tot 1985 schommelde rond 1.4. In 1986 deed zich een verruiming voor van de likwiditeitspositie. De current ratio klom op tot 1.48. Dit houdt in dat de vlottende activa de schulden op ten hoogste één jaar met de helft overtreffen.

Er stellen zich dus gemiddeld gezien, geen proble-

Figuur 5: De current ratio van de Westvlaamse industrie, 1982-86

men op het vlak van de likviditeit. Als men de individuele resultaten nagaat, stelt men vast dat een vierde van de bedrijven waakzaam moet blijven gezien hun current ratio in 1986 kleiner was dan 1.12. De likviditeitspositie van 12% van de onderzochte ondernemingen was in 1986 totaal onvoldoende. Met een current ratio van minder dan 1 waren deze bedrijven niet in staat om hun betalingsverplichtingen op korte termijn na te komen.

Tabel 4 illustreert dat de textielbedrijven gemiddeld over de ruimste likviditeitspositie beschikken. Vooral de weverijen zijn zeer liquide (2.47).

Tabel 4: Evolutie tussen 1982 en 1986 van de current ratio van de Westvlaamse industrie, naar sektor

Sektor	1982	1983	1984	1985	1986
Metaal	1,50	1,42	1,41	1,37	1,46
Textiel	1,41	1,47	1,53	1,58	1,68
Voeding	1,30	1,33	1,29	1,33	1,41
Hout	1,43	1,47	1,35	1,33	1,33
Konfektie	1,45	1,52	1,50	1,33	1,54
Bouwmaterialen	1,23	1,22	1,32	1,34	1,31
Diverse	1,35	1,34	1,21	1,27	1,32
Totaal	1,42	1,41	1,39	1,40	1,48

Globale benadering

De ratio's in verband met de rentabiliteit, financiële structuur en likviditeit geven elk op zich waardevolle informatie. Door deze ratio's met elkaar in verband te brengen kan het inzicht in de financiële toestand van een bedrijf, een sektor of de ganse industrie merklijk verdiept worden.

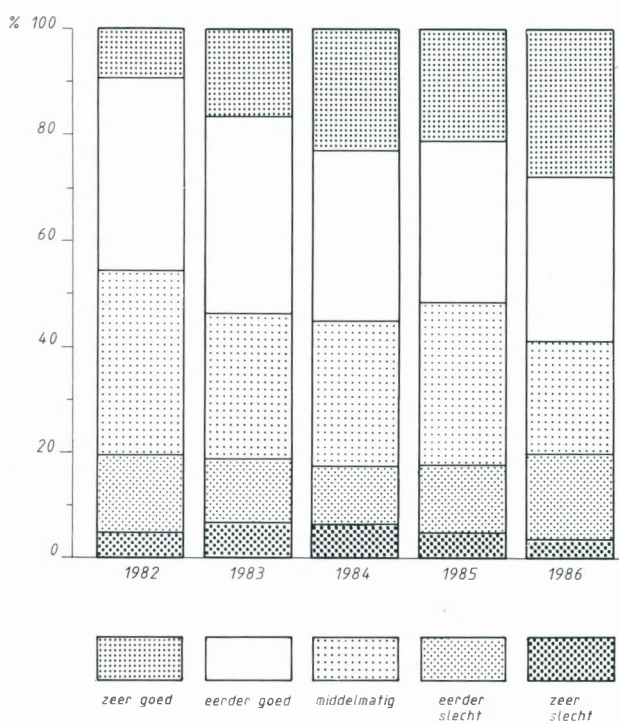
Hiervoor worden de netto rentabiliteit van het eigen vermogen na belastingen, het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen en de current ratio van elk bedrijf voor een bepaald boekjaar vergeleken met een aantal standaardwaarden. De uitkomst van deze vergelijking laat toe de financiële toestand van elk bedrijf voor dat jaar te katalogeren als zeer goed, goed, middelmatig, slecht of zeer slecht². Op deze manier kan men dus nagaan welk deel van de bedrijven en ook welk deel van de tewerkstelling in elk van de vijf klassen valt. Dit laatste wordt voorgesteld in figuur 6.

De bedrijven waarvan de financiële toestand op basis van de resultaten voor het boekjaar 1986 als zeer goed werd beoordeeld, vertegenwoordigen 27,8% van de tewerkstelling in de steekproef. Daarnaast is 31,1% van de tewerkstelling te situeren in ondernemingen met een redelijk goede financiële positie.

Bedrijven die er op financieel vlak eerder slecht voorstaan omvatten 16,3% van de tewerkstelling. Tenslotte is 3,5% van de tewerkstelling gegroepeerd in ondernemingen die een zeer slechte financiële situatie vertonen.

De positieve evolutie op het vlak van de rentabiliteit, financiële structuur en likviditeit heeft ertoe geleid dat de financiële gezondheidstoestand van de Westvlaamse industrie in zijn geheel in 1986 verder verbeterd is.

Figuur 6: De financiële gezondheidstoestand van de Westvlaamse industrie, 1982-86 (in % van de tewerkstelling)

Besluit

Het boekjaar 1986 was een goed jaar voor de Westvlaamse industriële bedrijven. Zowel op het vlak van de rentabiliteit, de financiële structuur en de likviditeit werden de beste resultaten behaald van de afgelopen vijf jaren. De verbetering van de financiële positie van de Westvlaamse industrie die sinds 1982 merkbaar was, heeft zich in 1986 duidelijk en krachtig verdergezet.

Praktisch alle beschouwde sectoren konden in 1986 betere financiële resultaten voorleggen dan in 1985. Geen enkele sektor blinkt echter uit op elk van de onderzochte domeinen. De voedingsnijverheid scoort het best op het vlak van de rentabiliteit. De textielnijverheid heeft de stevigste financiële structuur en de beste likviditeit.

Globaal genomen blijkt in 1986 bijna 60% van de tewerkstelling in de onderzochte bedrijven gesitueerd te zijn in ondernemingen met goede tot zeer goede financiële resultaten. Daartegenover is bijna 20% van de tewerkstelling gekoncentreerd in bedrijven die er op financieel vlak slecht tot zeer slecht voorstaan.

(2) Voor een beschrijving van deze procedure wordt verwezen naar: 'Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen', *Facetten van West-Vlaanderen*, nr. 25. blz. 42, WES, Brugge, 1984.